

CECILE AAN DE STEGGE

Verpleegkundige, gepromoveerd op historisch onderzoek, werkzaam bij de Faculteit Gezondheidszorg Hogeschool Leiden

Leerling-verpleegkundige en verzetsheldin

Eén maand na de Duitse inval in Nederland, in juni 1940, werden in de Zeeuwse psychiatrische inrichting Vrederust nabij Bergen op Zoom (een inrichting met op dat moment 926 patiënten) de eerste paviljoens door de Wehrmacht in beslag genomen. Spoedig waren negen van de twaalf paviljoens gevorderd om te dienen als *Marinelazarett* voor gewonde Duitse soldaten en mariniers.

Veel mannelijke patiënten en broeders werden geëvacueerd naar buitenverblijven in de buurt, zoals Lievensberg, Lievenshove, weeshuizen of de jeugdherberg. Vrouwelijke patiënten en verpleegsters werden ofwel in de buurt ondergebracht, ofwel in het zustergeesticht Vogelenzang te Bennebroek in Noord-Holland, in Het Groot Graffel te Warnsveld of in Maasoord te Poortugaal. Velen van hen zouden deze evacuatieperiode niet overleven.

'De Vetpan'

Leerlingverpleegster Janny A. Tissink moest met 80 patiënten, zowel mannen als vrouwen, uitwijken naar een gebouw aan de Van Hasseltstraat in Bergen op Zoom, in de volksmond 'De Vetpan' genoemd. Voor de merendeels rustige patiënten waren hier twee grote slaapzalen boven elkaar ingericht, met elk veertig bedden op een rij. Janny hierover in maart 2006: *'Wij, zusters van de Vetpan, slapen aan de andere kant van de straat, in een meisjesinternaat. Door de oorlog waren veel meisjes naar huis, zodoende was er*

ruimte voor ons. Voor het oversteken van de straat van de ene deur naar de andere (acht grote stappen), moesten we na Spertijd van de Duitse politie een vergunning hebben. Voor mij was dat een ramp. Want elke vrije avond was ik samen met

mijn verloofde op pad om voor onderduikers of gezinnen te zorgen. Ook zochten wij betrouwbare onderduikadressen. Ik liep dus gelijk naar mijn verzetsvriend de administrateur [H. Leusink uit Vrederust, CadS]. Hij zei "Geef maar hier, ik zal wel even kijken welke typemachine is gebruikt, dan vind ik er wel wat op." En hij tikte er keurig bij: "En naar Vrederust en weer terug", met een soort paraaf eroverheen. [...] Ik was gered en kon weer op pad. [...] Ik ben nooit aangehouden. Mijn kostuum werd kennelijk gerespecteerd. Maar als die boeven mij ooit hadden gepakt dan hadden ze "bingo" geroepen, want onder m'n bh, tussen mijn jurk en m'n schort zat van alles verborgen: bonkaarten, geld, soms valse persoonsbewijzen enzovoort en in mijn fietstas blaadjes van Trouw.'

Johanna Adriana ('Janny') Koelman-Tissink (1920-2006) tijdens de Tweede Wereldoorlog

Mijnen

Janny Tissink en Guus Koelman ondersteunden (met de lokale afdeling van de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers) 200 onderduikers in Bergen op

Zoom. Ook vertelden ze het Canadese militaire hoofdkwartier waar op de route naar Nederland mijnen lagen, zodat de Canadese troepen ons land veilig konden bereiken. Serieus verzet, waarvoor ze het Verzetshedenkingskruis ontvingen. 🕒

'Ik was elke avond op pad om voor onderduikers of gezinnen te zorgen'